

september
2016

DE ROSDOEK

159

**Meester Peter Cox
in Steensel
1867 - 1898**
Werkgroep Stinsels
Archief, Jan van de Ven

**Gezond weer
naar huis**
Kees Cornelissen

In Memoriam
Kees Cornelissen

**De Kiosk:
krachtig teken van
muzikaal leven**
Harrie Grielen

*De Rosdoek is een uitgave van Heemkundige
Studiekring "De Acht Zaligheden"*

ISSN 1384-086X

HUISHOUDELIJKE HULP & CO

PARTICULIERE DIENSTVERLENING

€ 14,95
per uur

Kunt u in huis wel een paar extra handen gebruiken? Kies dan voor een hulp van Huishoudelijke Hulp & Co.

Aanmelden en/of informatie

website www.huishoudelijkehulpenco.nl

E-mail info@huishoudelijkehulpenco.nl

Telefoon (0497) 33 19 84

Ad Kokx v.o.f.

Witgoed

Sigarenmaker 10D
5521 DJ Eersel
Tel. (0497) 51 33 69
Fax (0497) 53 43 65
E-mail: info@adkokxwitgoed.nl
Internet: www.adkokxwitgoed.nl

reparatie en verkoop van was- en koelapparatuur

MEESTER PETER COX IN STEENSEL, 1867 - 1898

Werkgroep Stinsels Archief, Jan van de Ven.....4

Gezond weer naar huis

Kees Cornelissen 16

In Memoriam

Kees Cornelissen20

DE KIOSK: KRACHTIG TEKEN VAN MUZIKAAL LEVEN

Harrie Grielen21

Foto omslag: De middeleeuwse toren van Steensel

COLOFON

DE ROSDOEK is een uitgave van Heemkundige Studiekring "De Acht Zaligheden".
Verschijnt 4 x per jaar. Volgende nummer in juni 2016.

Redactie:

K. Cornelissen, Eersel, 0497 - 512208

P. Frints, Eersel, 0497 - 512197

H. Grielen, Eersel, 0497 - 512897

E-mailadres redactie: h.grielen@gmail.com

Lay-out, Jos Castelijns, Eersel, 0497-517569-jcgrafisch@chello.nl

Secretariaat:

E. Lavrijsen, Bogerd 70, 5521 ML Eersel, 0497 – 843909

E-mail: evert.lavrijsen@gmail.com

Website: www.hskdeachtzaligheden.nl

Heemkamer:

Gevestigd in Kempenmuseum De Acht Zaligheden, Kapelweg 2, 5521 JJ Eersel

Contributie:

€ 25,00 per jaar (€ 14,00 per jaar voor medelid op hetzelfde adres)

Giften:

De Studiekring is aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).
Bankrekening: NL83ABNA0624742407 t.n.v. De Acht Zaligheden te Eersel

Mededelingen van het bestuur en/of agenda ALV ontvangt u per e-mail of zijn in te zien op onze website.

MEESTER PETER COX IN STEENSEL, 1867 - 1898

Werkgroep Stinsels Archief, Jan van de Ven

De middeleeuwse toren van Steensel

Klimmen in de toren

Bij de start begin 2013 van de werkgroep Stinsels Archief zijn we als een van onze eerste activiteiten samen in de oude toren van Steensel geklimmen. Een bezoek aan het oudste wat Steensel kent en aan de monumentale klok die er bovenin hangt, leek ons te horen bij een goede start. Iemand van de gemeente was erbij, want je kunt er niet zomaar in. De sleutel ligt bij de gemeente. Klimmen in de toren is indrukwekkend, maar tot voor kort wel een beetje een hachelijke onderneming. De toegang tot boven in de toren is namelijk fantastisch verbeterd. Op monumentendag 10 september gaan we klimmen in de de toren voor publiek open stellen. Eerst via een donkere uitgesleten stenen wenteltrap en daarna klimmend over een hoge smalle wiebelende ladder zonder enige steun kom je op de klokkenetage.

Arbo-technisch onverantwoord en daarom heeft de gemeente als eigenaar nu een plan uitgevoerd om die situatie te verbeteren. Want monumentenwacht, houtinspectie en voor onderhoud van klok en elektrisch uurwerk moeten werkers veilig boven in de toren kunnen komen. Op ons aandringen zorgt de gemeente er tevens voor dat een publieksvriendelijke toe- en opgang mogelijk is, zodat sinds medio 2016 ook dorp-, streekgenoten en toeristen veilig de toren in kunnen klimmen.

Lucia-klok in de toren met M van monument

We hebben de ruimte in de toren gezien, op veel bijzonderheden gelet en tal van

Inscriptie op klokkenstoel

foto's gemaakt. We weten waar de klepel hangt. De grote M van Monument bekeken op de klok van 1495, aangebracht door de Duitsers in de oorlog. Hier hangt één van de grootste, zwaarste en welluidendste klokken van de gehele Kempen. Het half acht zien en horen slaan. Even van het uitzicht genoten. De ene tekstregel gelezen (+ *lucia is minen naem myn gheluit sy gode bequaem also verre als men my horen sal wilt got bewaren overal wouter kaeiwas heft my ghemaect int iaer *m* cccc xcv doen waren kerckmeesters peter van bersse ende dieric verdonc*) en het pelgrimsinsigne van Lucia op de klok aanschouwd. De klok heeft een middellijn van 1,43 meter en is gemaakt door Wouter Kaeiwas uit Hoogeloon. Hij heeft ook de kerkklokken gegoten van Riethoven. Het is niet helemaal duidelijk wat er precies met de tekst op de rand van de klok bedoeld wordt. De klank van de klok is God welgevallig en dat geldt ook voor de bewoners van Steensel die haar horen. Zij zullen door haar beschermd worden. Het kan ook zijn dat bedoeld wordt dat de klok verzoekt om God overal (in het hart) te bewaren. Ieder mag er zijn eigen invulling aan geven. De klokkenstoel waar de klok in hangt, is een machtig houten bouwwerk. Daarop staat een inscriptie: 1871 P. Cox

Ab en Gerard Cox in Steensel

Gerard Cox is bekend van radio, tv en theater. Je kunt hem kennen van cabaret (Lurelei, Cox en Halsema), toneel en liedjes als " 't is weer voorbij die mooie zomer" en op tv van "Toen was

Ab en Gerard Cox lezen voor de toren de ode van hun overgrootvader voor

geluk heel gewoon". Vorig jaar (2015) werd Gerard Cox 75 jaar en dat kwam op tv bij Omroep Max. In dat programma schoof ook zijn broer Ab (Albert) aan. Toen hun levensloop ter sprake kwam zei Ab dat ze voorbestemd waren om in het onderwijs terecht te komen, want "overgrootvader was hoofd van de school in Steensel".

Dat klopt! In de tweede helft van de 19e eeuw, om precies te zijn van 1867 tot 1898, is meester Peter of Pieter Cox 31 jaar lang hoofdonderwijzer in Steensel. Hij is in mei 1843 geboren in Bergeijk uit het huwelijk van Peter Cockx en Anna Elisabeth van Gompel. Zijn vader komt oorspronkelijk uit Hapert. Oudste zoon Peter gaat in 1859 op 16-jarige leeftijd als kwekeling in Eindhoven vier jaren naar de Normaalschool. Zo noemt men de opleiding tot onderwijzer in die tijd. Nog in zijn schoolperiode begint zijn loopbaan in 1861 als tijdelijk waarnemer te Dommelen. Daarna is hij vier jaren onderwijzer in Nistelrode en een jaar in Valkenswaard, alvorens in november 1867 benoemd te worden tot hoofd der school in Steensel. Hij komt als vrijgezel in de leeftijd van 24 jaar naar het dorp dat toen ongeveer 50 huishoudens telt. In 1894 noteert meester Cox zelf 57 gezinnen met 272 inwoners in Steensel. Het aantal schoolgaande kinderen schommelt al die jaren rond 40.

Oude school aan Joseph Schulteweg

Het bevolkingsregister van de gemeente Duizel en Steensel 1862–1869 vermeldt dat Peter Cox zich op 1 november 1867 vestigt in Steensel (sectie B) op nr. 59. Op dat nummer woont in de registratie van 1870–1880 het gezin van Henricus van Hout en Maria Catharina Beks. Was hij even kostganger hier? De locatie is aan de Eindhovenseweg op de hoogte van later café-herberg De Ster ("de Staar").

Meester Peter Cox krijgt in

Steensel kennis aan Wilhelmina Rademakers, de dochter van zijn voorganger, en trouwt met haar in april 1869. Zij wonen vanaf dan in het schoolhuis en krijgen acht kinderen, vier jongens en vier meisjes. Een van de zonen, Albertus Adrianus, hier geboren in 1876, is de opa van Ab en Gerard Cox.

Na de uitzending heeft Stinsels Archief contact gezocht met de broers en hen uitgenodigd om naar Steensel te komen. Meester Cox heeft namelijk wel heel duidelijk zijn sporen achter gelaten in het dorp. Hij laat in 1884 de oude school bouwen die nu nog als monument in de Joseph Schulteweg staat. Hij woont met

Verdwenen schoolhuis tegen oude school

zijn gezin in het schoolhuis dat vroeger aan de school vast gebouwd stond. Hij schrijft een pompeus gedicht over d'n ouwe toren ('Gegroet, schoone toren ! die prijkt over 't veld'), dat door hem ook op muziek is gezet. De melodie is bekend en het kan dus nog steeds gezongen worden. Het gedicht, vergezeld van een door hem geschilderd klein aquarel van de toren en kerk, stamt uit 1876 en wordt in een aangepaste versie ("in de nieuwe spelling geschreven...") in 1893 gepubliceerd in de katholieke volksalmanak van Alberdingh Thijm. En inderdaad de inscriptie '1871 P. Cox' in de klokkenstoel boven in de toren is van zijn hand.

Onze uitnodiging wordt zeer gewaardeerd en op een zonnige vrijdag in mei 2015 zijn de broers Ab en Gerard Cox op bezoek geweest. Ontvangen in de tuin van hun overgrootvader zijn we met hen in de voormalige school en in de toren gaan kijken. Ab is meer dan 20 jaar geschiedenisleraar geweest, vandaar zijn bijzondere belangstelling voor het verleden, en heeft heel wat documentatiemateriaal over de familie Cox bij zich, waarover Stinsels Archief nu mag beschikken. Het betreft:

- een aantal nog met de hand geschreven teksten van overgrootvader;
- het muziekboekje van meester Cox met daarin het origineel in muziekschrift van zijn ode aan de toren van Steensel en met aantekeningen over zijn onderwijzersloopbaan op de binnenkant van de kaft;
- een ingebonden Katholieke Illustratie jaargang 1884/85 met vele aantekeningen van hem op de kaft en in de kantlijnen;
- veel fotomateriaal over de familie Cox.

Dit meegebrachte materiaal vormt de bron voor het schrijven van dit artikel.

De broers vertellen vele verhalen over de gezinsleden van meester Cox

Meester Petrus Cox en echtgenote Wilhelmina Rademakers

en over hoe Steensel vaak in de familie ter sprake kwam. Als klap op de vuurpijl voor ons archief hebben de broers aan de voet van d'n ouwe toren samen het gedicht van hun voorvader voorgedragen en dat is op film vastgelegd.

Meester Cox vertrekt later uit Steensel. In 1897 overlijdt zijn vrouw, in augustus 1898 eindigt zijn dienstverband hier en in november hertrouwt hij nog in de gemeente Duizel en Steensel met Anna Maria Hubertina Schrurs, een Belgische uit de Voerstreek en weduwe uit Gulpen. Het lijkt erop dat hij daarna in verschillende plaatsen in Limburg en rond Eindhoven telkens kort invalt, om uiteindelijk op 18 december 1914, 71 jaar oud, in Gulpen te sterven.

Het gezin van meester Peter Cox

Zoals gezegd treedt meester Peter Cox twee jaar na zijn komst naar Steensel, 24 jaar oud, daar in het huwelijk met Wilhelmina Rademakers, de dochter van zijn voorganger Theodorus Rademakers. Wilhelmina is 7 jaren ouder dan de meester en ten tijde van het huwelijk 33 jaar.

Schoonvader Theodorus Rademakers, geboren in 1792, komt uit Duizel. Hij is vanaf 1822 de eerste katholieke onderwijzer in Steensel na de pro-

testantse tijd in een nieuwe school. De pastoor betreft in 1823 een nieuwe pastorie en de oude, gelegen aan de Straat (nu Joseph Schulteweg), wordt voor een bedrag van f 335 verbouwd tot school en schoolhuis.

De schoolopziener (inspecteur) had voor zijn onderwijskundige kwaliteiten weinig goede woorden over. De schoolopziener schrijft in mei 1826 dat Rademakers oprecht van mening is dat onderwijs onder de pannen gezonder is dan onder een plafond, en een open vuur of haardstede beter dan een kachel; de kwade luchten van zovelen in één ruimte kunnen gemakkelijker naar buiten. Na een werkbezoek in 1848 houdt de schoolopziener hoofdbezwaren tegen Rademakers, namelijk volslagen gebrek aan orde en verregaande onreinheid, zowel in zijn school als op zijn kleding, zodanig dat hij telkens het voorkomen van een echte landloper had. Men kan dit niet los zien van de tijdsomstandigheden. Rademakers was vroeg weduwnaar en om de kost te kunnen verdienen naast schoolmeester ook boer. De vermaningen helpen niet.

Het gemeentebestuur stelt een schoolcommissie in maar in 1854 volgt

een uitspraak van G.S. dat wanneer hij opnieuw aanleiding tot klachten mocht geven ... *“hij in de uitoefening zijner bediening worde geschorst”*. Zover komt het niet voor zijn overlijden in 1867.

Uit het huwelijk van Theodorus Rademakers met Anna Maria Tops uit Oerle worden vijf kinderen geboren, drie jongens en twee meisjes. Dochter Maria Elisabeth en zus van Wilhelmina trouwt met molenaar Joannes van Grootel van de Stevertse watermolen en zoon Judocus met Petronella van Grootel, de zus van de molenaar. Na de dood van Theodorus Rademakers in maart 1867 is Peter Cox in het najaar zijn opvolger. Als hoofdonderwijzers en een dubbele verwantschap aan de Steenselse molenaars in de familie moeten zij vooraanstaande personen in het dorp zijn geweest.

Opa Albertus Adrianus Cox, geboren 29 april 1876 in Steensel

Zoon Theodorus Cox uit Luik

Meester Peter Cox heeft zijn schoonouders niet gekend. Vader en moeder Rademakers zijn al voor zijn komst naar Steensel en voor zijn huwelijk overleden. Zijn kinderen worden alle acht in Steensel geboren, zonder een opa en oma Rademakers en zwermen evenals vader Peter Cox rond 1900 uit. De vier zonen gaan huns weegs. De oudste Dorus komt in Luik terecht. Piet, opgeleid tot smid, trekt als rijksveldwachter, werkend bij de politie, via plaatsen in Friesland naar Den Haag. Docus (Judocus) verhuist naar Kerkrade. Het werk van Albert, de opa van Gerard en Ab Cox, bij de douane (eerst opgeleid tot schoenmaker) brengt hem uiteindelijk naar Rotterdam. In de barre hongerwinter van

1945 en na omzwervingen door het land sterft hij in Groningen en is later in Schiedam begraven.

Zoon Theodorus Cox uit Luik is in zijn tijd een bekende figuur, omdat hij meewerkt aan de ballonvluchten van professor Piccard. In de tijd tussen de wereldoorlogen zijn dat huzarenstukjes die door velen worden gevolgd. Auguste Piccard is een Zwitserse fysicaprofessor in Brussel die in 1922 de eerste proefnemingen met ballonvluchten begint om de stratosfeer te bereiken. Hij wil bewijzen dat mensen op die zuurstofarme hoogtes kunnen overleven. Ook wil hij de kosmische straling bestuderen. De gondel onder de ballon is gemaakt door koperslager Th. (Dorus) Cox, 28 Rue Comhaire, Luik, fabrikant van metalen biervaten. Bijzonder is dat eerst aan anderen het plan van de gondel is voorgelegd, maar dan niet één het na bestudering aandurft. Daarna

Zoon Pieter

wordt de heer Cox aangezocht en hij brengt het werkstuk na 6 weken arbeid in een werkplaats waar niemand wordt toegelaten tot een goed einde. Op 27 mei 1931 vertrekt een ballon met aan boord Piccard en een assistent. Ze bereiken een hoogte van 15.781 meter, waar ze urenlang verblijven. De slappe ballon landt na ruim 23 uur in Tirol. Het jaar daarop doet Piccard weer een vlucht en bereikt dan een hoogte van 16.940 meter. Curieus is dat Piccard daarna besluit zich aan onderzoek naar de diepzee te wijden. Zijn vluchten en diepzeeduiken zijn wereldnieuws. De Belgische striptekenaar Hergé (o.a. Kuifje) baseert de stripfiguur professor Zonnebloem op Auguste Piccard. (bron Wikipedia)

Tot het gezin Cox behoren ook vier dochters, geboren en gedoopt in Steensel. De jongste Geertruda Martina (Truitje) sterft jong op 2-jarige leeftijd. De twee oudste dochters, Anna Elisabeth en Anna Maria treden, na eerst op kostschool te zijn geweest in Alphen (gem. Appeltern, Gelderland; dat geldt ook voor zoon Peter), in bij de zusters Ursulinen en

vertrekken naar het voormalig Nederlands-Indië, nu Indonesië. De foto is genomen in Batavia. Zittend de oudste Mère Boniface (Anna Elisabeth) en staand Mère Timothé (Anna Maria). De zusters Ursulinen hebben een grote invloed gehad op de familie. Mère Boniface op afstand, omdat zij vanaf haar 20ste in Indië verblijft en daar volgens de verhalen een belangrijke rol heeft gespeeld, zelfs nog in de tijd van Soekarno. Mère Timothé is ook in Indië geweest, maar is teruggekomen. Zij is ernstig ziek geweest en woont o.a. in Vught en Nijmegen.

De andere dochter is Wilhelmina, oud-tante Mina, die na het einde van het dienstverband van meester Cox met het gezin mee uit Steensel vertrekt, maar het laatste deel van haar

De zussen Cox, zusters Ursulinen Mère Boniface (l) en Mère Timothea

leven bij de zusters in Veldhoven in het klooster achter de kerk woonde. Zij komt in die tijd nog geregeld in Steensel op bezoek bij juffrouw van Grootel en bij Hein van Hout of naar het graf van haar moeder. Zij overlijdt in 1959 in Veldhoven en is begraven op het kerkhof van Steensel. Haar graf is intussen geruimd, maar wel op een foto vastgelegd.

Schenkeningen van de zusters Ursulinen Cox

Er is meer dan een schoolgebouw, gedicht, lied en inscriptie achter gebleven in Steensel van deze familie Cox. Overigens door de meester zelf nadrukkelijk geschreven met een hoofdletter C om zich te onderscheiden van de andere familie Kox met een K die toen bij hem in de straat woonde en nu nog in Steensel woont.

Nu de zelfstandige parochie Steensel is opgeheven en is opgegaan in de parochie Willibrordus Eersel heeft onze werkgroep stukken uit het parochie-archief in mogen zien. Daartoe behoren, zeer interessant, de doop-, trouw- en begraafboeken vanaf 1792 en ook de memorialen van de pastoors. Daarin schreven de pastoors de belangrijkste gebeurtenissen en wetenswaardigheden van hun parochie op. De een uitgebreider dan de ander. Zo heeft bijvoorbeeld pastoor Verbunt goed beschreven wat er in de oorlogstijd in Steensel rond kerk en pastorie gebeurde. Interessant is ook wat de pastoors melden die in de jaren '30 van de vorige eeuw de nieuwe kerk realiseren. En daar komen de dochters van meester Cox weer om de hoek kijken. Uit de memoriaal van pastoor Wilhelmus Dekkers (1929-1931):

1930: 1 Maart. Als geschenk gegeven aan de Parochie Steensel eene massief vergulde monstrans. Kosten f. 2.500.- De schenkster is Ida de Rochemont, door bemiddeling van Mère Timothea Cox, Mariaoord Vught.

De massief vergulde torenmonstrans (l) met inscriptie onder de voet, schenking aan de nieuwe Steenselse kerk in 1930

En pastoor Th. Matthijsen (1931-1944) schrijft:

1932: 14 April. Als geschenk gegeven aan de parochie van de H. Lucia te Steensel: een verguld zilveren lumula doos - rijk bewerkt door de firma Esser te Weert. De schenkster is: Mejuffr. Ida de Rochemont door bemiddeling van Mère Thimathea Cox, "Mariaoord" Vught.

1932: Als geschenk gegeven aan

de parochiekerk van de H. Lucia te Steensel een zending kerkgoederen namelijk een in kleuren bewerkte albe-priestersuperplie, 4 misdienaarskleedjes, altaarrand, communiekleed, missaalkleedje alsmede een lofstool. De gulle geefster is Mère Xavier Rel. Urs. Overste van het Ursulinen-klooster te Malang, Ned. Indië.

Op 5 december 1933 heeft Mejufv. Ida de Rochemont, door bemiddeling van Mère Thimothea Rel. Urs. te Vught aan de parochiekerk te Steensel cadeau gedaan: een koperen-verzilverd wierookvat met idem scheepje, alsmede 6 roode misdienaarstoogjes, 6 superplies en 4 altaarkussens. Retribuere dignare Domine.

Ida de Rochemont (l) en oudtante Mina Cox

De schenkingen worden betaald door Ida de Rochemont. Deze dame is de dochter van generaal Johannes Isaak De Rochemont van het KNIL, die een belangrijke rol vervult als adjudant en adviseur van de Gouverneur Generaal in Ned. Indië. Ida is niet onbemiddeld en is een vriendin van tante Mina. Met haar heeft zij verschillende reizen gemaakt, ook naar Indië voor een bezoek aan de zusters. Op de foto zit tante Mina en de Indische dame Ida de Rochemont staat naast haar in oosterse kledij. De giften zijn nu nog aanwezig in de kerk. Hoe lang nog?

Influenza

Sinds we penicilline, anti biotica en vaccins kennen is onze vrees voor een griepje of longontsteking sterk verminderd. Vroeger was dat wel anders. De Spaanse griep in 1918 bijvoorbeeld die vele slachtoffers eist.

Angst voor griep, longontsteking of tbc zat er toen goed in bij de mensen. Op de binnenkaft van zijn liedjesboek schrijft meester P. Cox: *“Begin maart 1883. Dit boekje gekocht bij M.F. van Piere te Eindhoven, toen ik met Piet (die zijn Eerste H. Comm. moest doen) kledingstukken voor en met hem was gaan koopen aldaar. Onderweg voelde ik voor 't eerst dat ik ziek werd. (Influenza)”*

Meester Pieter Cox is een trouwe lezer van de Katholieke Illustratie. Een ingebonden jaargang van 1884/85 zit bij de documentatie die zijn naza-

ten de broers Ab en Gerard Cox bij Stinsels Archief achterlieten. Vele mensen in het katholieke zuiden lazen dit tijdschrift. Met mij hebben anderen beslist ook ooit ingebonden exemplaren teruggevonden op zolder. Meester Cox schreef in de kantlijn opmerkingen bij de

Ingebonden Katholieke Illustratie jaargang 1884/85 van meester Peter Cox

artikelen. Zo ook in nummer 22 van deze 18e jaargang bij een artikel over verkoudheid “... waarvan – zo staat daarin - tegenwoordig bijna niemand verschoond blijft en die toch voor een honderd jaar totaal onbekend was. In het jaar 1882 kon Europa dan ook het eeuwfeest der verkoudheid vieren. Na een zeer strengen winter kwam er namelijk in 1782 eene lente, die op het stuk van veranderlijkheid der weersgesteldheid haars gelijke niet moet gehad hebben, en met haar waaide uit Rusland eene ziekte over, die tot dusver in het overige beschaafde Europa niet bekend was en daarom ‘modeziekte’ werd genoemd.”

Meester Cox voegt daar in de kantlijn aan toe: “En eene eeuw na 1782 (ongeveer) deed weer eene andere, doch afschuwelijker en gevaarlijker, ziekte hare intrede in Europa. Het was ook eene soort van verkoudheid, doch uiterst kwaadaardig, en voor welke, na 25 jaren, nog geen geneesmiddelen gevonden zijn. Die haar aan ‘t lijf krijgt, kan er op rekenen, ze niet meer kwijt te raken, doch er vroeger of later aan te bezwijken. Ondergetekende heeft die ziekte nauwlettend gadegeslagen, hare werking nagegaan, ze persoonlijk gekregen en evenals zeer vele bekenden, vier en twintig jaren gehad. Aan de vuile ‘influenza’ zijn 25 – 30 mijner kennissen, zelf na lange jaren, overleden.”

Vervolgens haalt het artikel een geneesheer Page aan die zichzelf kastijde om niet verkouden te worden. “Gedurende verscheidene winters nu draagt Page geen onderflanel meer, sedert hij die als remedie tegen eene verkoudheid in den winter van ‘81 of ‘82 aflegde. De verdere kuur bestond in flink wrijven met een natte spons, verder in een luchtbad met wrijven gedurende vijftien minuten in een koude kamer, een strenge onthouding van elke spijs, ondanks het oproerig gemor der hongerige maag, gedurende den ganschen dag, en eindelijk flinke wandelingen in de buitenlucht. Reeds den volgenden nacht waren alle koortsachtige verschijnselen verdwenen, de beklemden longen weer vrij, nauwelijks slechts een beetje heeschheid overgebleven, in één woord de volkomen geneezing in

aantocht. Wij zouden intusschen niemand – tenzij hij zelf dokter mocht zijn – aanraden op eigen hand zijn lichaam aan een dergelijke Spartaansche kuur te wagen.”

Maar meester Cox schrijft erboven: “Toch is zoo’n kuur niet zoo vreeslijk, als men zou meenen. Ik zelf heb 10 jaren lang, dag aan dag, zoowel op 24 juni als 24 december, met enkel een zwembroekje aan, barrevoets in sneeuw en ijs, elken morgen het bovenlijf met koud water begoten. Er zijn wellicht 100 menschen, die deze mijn handelwijze hebben gezien, van 25 april 1888 tot 5 april 1898. Dit duurde telkens 5 minuten; en na nuchteren nog spoedig dan een groot glas water gedronken te hebben, trok ik onafgedroogd, mijne kleren aan. Die kuur heeft mij veel verbeterd, doch het meest heeft mij geholpen: de verandering van luchtstreek.”

Meester Cox moet dit geschreven hebben toen hij al uit Steensel vertrokken was en meer in het Limburgse land verbleef. Op de kaft van de jaargang sluit hij zijn Steenselse periode af met een gedicht, zoals hij er met zijn poëtische gave eerder een over de toren schreef.

Wáár wordt de reinste vreugde, het waar geluk gevonden?

’t Is thuis, in cel en kluis, aan daaglijksch werk gebonden!

Wáár blijft het lijf gezond – de ziele rein en net?

’t Is thuis, bij water, pijp, courant en vroeg in ’t bed!

Wáár vindt men troost in ’t leed, de grootste zaligheid?

’t Is thuis, in cel en kluis, wanneer men werkt met vlijt!

Wáár zijt ge veilig voor de booze lastermenschen,

Die immers nimmer dan uw grootste onheil wenschen?

’t Is thuis, in cel en kluis, waar niemand u zal deren!

Blijf dus zeer verre van die vreemde, valsche beeren!

P. Cox, 5 Dec. (middernacht) 1897

(2 ½ maand na ’t overlijden van de vrouw)

Een zwaarmoedig vers. Overmand door verdriet en kwaaië praat, zo lijkt het, zit hij op het moment van schrijven wellicht niet zo goed in zijn vel. Maar historisch gezien is meester Cox een markante Steenselse persoonlijkheid, van wie gezegd werd dat hij met zijn vrij lange, rijzige postuur opviel tussen de kromgewerkte boeren, wevers, sigarenmakers en andere ambachtslui en fabriekswerkers in het dorp.

GEZOND WEER NAAR HUIS

Velen van ons hebben de wereldoorlog 1940-1945 meegemaakt of hebben vaak anderen horen vertellen hoe erg het was. De ellende in het zuiden van ons land, dat in september/oktober 1944 al bevrijd was, was groot, maar de hongerwinter in het noorden hebben de mensen hier niet gekend. Al tijdens de oorlog werden jonge kinderen bij dikwijls onbekende families in het noorden en oosten ondergebracht om er aan te sterken.

Na de bevrijding ging deze zorg nog steeds door: veel kinderen uit Amsterdam, Den Haag en Rotterdam die bij gebrek aan voldoende en goed eten danig ondervoed geraakt waren, werden bij families elders in het land ondergebracht om op krachten te komen

Ook in Eersel is een groep van 40 kinderen uit Utrecht gekomen om in de maanden juli en augustus bij bereidwillige families opgenomen te worden die wel een extra mondje konden vullen. Het initiatief hiertoe is zeer waarschijnlijk genomen door het gemeentebestuur van deze stad. De G.G.D(ienst) kreeg de taak na te gaan welke kinderen van de gemeente voor uitzending naar een gastgezin in aanmerking kwamen. Van de r.k. St. Nicolaasschool bij de Boerhavelaan werden 40 leerlingen geselecteerd.

Een van hen is Ton Achterberg, geboren in februari 1938, die samen met zijn broer in januari en februari van het eten van de gaarkeuken nauwelijks met enig resultaat geprofitteerd heeft. Ton stond in september 1944 ingeschreven als leerling van de lagere school in de parochie, maar pas in mei 1945 kwam het gebouw voor het onderwijs beschikbaar. Het schoolleven van Ton was nog niet begonnen zodat hij geen enkele jongen van de groep bij naam kende. Begin juli 1945 reist de groep vanuit Utrecht voor twee maanden af naar Eersel, in twee vrachtwagens van Van Geld en Loos; tegen de twee zijanten staan de banken met amper plaats voor 10 kinderen. In Eindhoven wordt om 12.30 uur voor een lunch halt gehouden.

De 7-jarige Ton Achterberg op de bruiloftsfoto van Tonnie van de Hurk en Niek Gravenstein op 23 aug. 1943. (coll.Rd)

den bij een klooster; hier worden allen met DDT in nek en schouder tegen besmetting ingewreven. "Ja maar, ik heb geen vlooien." roept de een na de ander, niet wetend waartoe het spul diende. Na de lunch vertrekken ze met een BBA-bus naar Eersel, waar ze om 14.30 uur bij café De Engel op de Markt aankomen waar ze even kunnen uitblazen. Ton herinnert zich later nog de muziekkiosk en de pomp als markante punten. Om 15.00 uur komen allerlei families een van de kinderen ophalen. Voor het gevoel van de schuchtere Ton was nauwelijks geregeld welke jongen naar welke familie ging. Als een van de laatsten wordt hij uitgekozen door Anneke en Frans van de Hurk, nog maar een maand geleden getrouwd, die samen met tante Mia de zorg voor de jonge gast op zich zullen nemen.

Ton Achterberg voelde zich hier liefdevol opgevangen; hij had er een eigen slaapkamertje, mocht in de smederij komen als er iemand bij was, maar nooit als het vuur werd opgestookt om een ijzeren voorwerp te verhitten. Hij mocht zelfs op de Markt blijven als hij maar door iemand van de familie gezien kon worden. Veel te beleven was daar niet, hij kende niemand van de Eerselse jeugd. En de andere Utrechtse schoolgenootjes waren ondergebracht bij families op de boerderijen in het buitengebied. Als Ton enkele dagen in Eersel is, ziet hij onverwachts zijn vader op de Markt lopen. Vader kwam hem ophalen, omdat moeder do-

Frans van de Hurk in de smederij aan het werk. (coll.Rd)

delijk ongerust was. Een telefoongesprek om te horen hoe Ton het maakte, was onmogelijk. Vader kon zich niet van zijn opdracht ontslagen voelen, toen hij gezien had hoe goed Ton het stelde bij zijn gastgezin. De volgende dag keerde hij met zontje Ton terug naar Utrecht, nu met geïmproviseerd vervoer tussen kratten en kisten. Ze waren zo laat thuis dat Ton meteen teleurgesteld naar bed ging. Hij hoorde wel dat het gesprek tussen vader en moeder niet zo prettig verliep. Vader had na veel vijven en zessen moeder weten overtuigen dat het voor de gezondheid van Ton verreweg het beste was dat hij terugging naar de familie in Eersel waar hij het zo geweldig getroffen had met de opvang. Daarom de volgende morgen al opnieuw de reis naar Eersel, ontspannen nu omdat moeder zag dat deze reis voor zoonlief het beste was. Weer een zelfde primitieve vervoer. De gastouders waren blij Ton terug te zien, voor hen een teken dat hij zich bij hen gelukkig voelde.

Dit was inderdaad zo, ook al had hij geen leeftijdgenoten met wie hij kon spelen. Frans van de Hurk liet hem in de smederij aan kleinigheden meewerken en met tante Mia mocht hij diverse keren mee naar het klooster op de Dijk. Maar voor zijn gevoel had hij in die dagen het meeste pret met de oudere Sjaak Blox, zoon van de familie Blox die de nabije boerderij op de Dijk runde. Met hem heeft Ton heel wat tochtjes afgelegd als er etenswaren naar allerlei kloosters in Veldhoven, Steensel, Dui- zel en Reusel gebracht moesten worden. Dat Ton het in die twee maanden echt naar zijn zin heeft gehad is duidelijk: in de jaren 1946-1949 is hij nog steeds bij de familie op vakantie geweest. Toen kreeg hij te horen dat zijn grote vriend soldaat Sjaak Blox op 19 juli 1949 in Indo- nesie gesneuveld was.

Boerderij van de familie Blox op de Dijk (coll.Rd)

Het woonhuis en de smederij op de Dijk. Op de achtergrond de meisjesschool. (coll.Rd)

Ton herinnert het zich nog heel goed dat het groot feest was omdat tante Tonnie en Niek Gravenstein op 23 augustus gingen trouwen. Het feest werd gehouden in de winkel die hiervoor gedeeltelijk moest worden uitgeruimd. Op het menu stonden ook lekkere haantjes. Daarom bracht "oom" Frans een grote mand met jonge haantjes in de bijbouw waar ze geslacht werden. De deur kon niet op slot. De koppen van de haantjes werden eraf geslagen en tot grote schrik van Ton fladderden ze nog wat rond in de schuur. Zo iets had hij natuurlijk nog nooit meegemaakt. De enige herinnering die Ton aan het feest heeft, is dat het heel gezellig was. Eind augustus zat de herstelperiode erop, want het nieuwe schooljaar brak aan. Een gezonde Ton moest afscheid nemen en dat viel hem zwaar; hij had in Eersel bij de familie Van de Hurk een fijne tijd gehad. En dat bleek; toen de groep kinderen op de Markt bijeenkwam om terug te gaan naar Utrecht waren de meesten blij. Maar Ton Achterberg kon de tranen niet bedwingen, het afscheid na een heerlijk verblijf viel hem zwaar.

In een enorme veewagen ging de reis terug naar Utrecht.

Veel leden van onze kring hebben wel eens terloops horen vertellen over deze groep kinderen. Misschien zijn er nog Eerselnaren die families kennen bij wie een van de Utrechtse kinderen indertijd twee maanden in een gastgezin aan zijn lichamelijk herstel heeft mogen werken. Graag horen we dit van u.

Kees Cornelissen.

IN MEMORIAM

De honderdjarige beuk. Foto Kees Cornelissen

In de jaren zestig heeft een groep leden van de heemkundige studiekering De Acht Zaligheden o. l. v. Arjen Kakebeeke een inventaris gemaakt van bomen in het kerkdorp Eersel die op de gemeentelijke monumentenlijst dienden opgenomen te worden. Dit plan werd ondernomen toen bij de opbouw van de kermisattracties de boterlinde op de Markt met verlot van de gemeentelijke dienst dreigde omgezaagd te worden. Gelukkig ging deze toestemming door de bemoeienis van de secretaris niet door.

Ook de achterkant van de bebouwde westzijde van de Markt waarop men nu zo trots is, bleef daardoor gespaard, evenals de vele solitaire bomen die het dorp nog dorp laten zijn.

Jammer genoeg staan ze niet allemaal op de juiste plaats. Want een boom wordt meestal geplant als een klein exemplaar dat na een groei van veel jaren een omvangrijker terrein nodig blijkt te hebben voor een gezonde groei. En met de bebouwing is niet voldoende rekening gehouden met de latere omvang en de kracht van de boom.

Zo ook met de prachtige beuk die bij het beginpunt van de Nieuwstraat-winkelstraat met zijn omvangrijke toi een schitterend element voor het dorpse karakter gaf, tot weldaad van velen, van omwonenden en ook van de eigenaars die er een koel huis door bezaten. Tot verdriet van hen die de beuk jarenlang vakkundig hebben laten verzorgen, was de beuk te sterk voor hun huis; het werd stilaan opgetild. De honderdjarige – geplant in 1915, het jaar van de opening van de inmiddels afgebroken oude stoomzuivelfabriek St. Benedictus – werd gestraft wegens stoere kracht. Jammer, hij was te sterk voor de bebouwing en geeft nu geen schaduw meer in huis bij stralend zomerweer.

Laten we zuinig zijn op onze monumenten en ze in ere houden zolang het enigszins mogelijk is.

Kees Cornelissen

DE KIOSK: KRACHTIG TEKEN VAN MUZIKAAL LEVEN

Voor mijn gevoel waren er vroeger “overall” muziekkiosken. Dat was zeker zo in mijn geboorteplaats Tilburg waar er inderdaad diverse stonden. Maar ook in de dorpen die ik toen kende, was dat niet anders. Dat beeld van die vanzelfsprekende aanwezigheid van een muziekkiosk veranderde niet toen ik in de Kempen ging wonen. Nog steeds waren er “overall” kiosken: in Eersel, Bladel, Bergeijk, Hapert... Soms zelfs nog vrij jong: vierde niet onlangs Duizel het tienjarig bestaan van zijn muziektempeltje op het Smisplein?

Eersel, Kiosk met Kapel van 1464

De na-oorlogse kiosk zoals die tot 2005 was. Aan de kleding en aan de al gerestaureerde kapel te zien is de foto vermoedelijk uit de late jaren '50. (foto coll.Rd)

Verdwindend of al verdwenen?

Enkele jaren geleden verscheen in het dagblad Trouw een uitgebreide beschouwing over de muziekkiosk, zijn herkomst en zijn onzekere toekomst¹.

In de 18de eeuw ontstonden er in de rijke tuinen van Europa, en weldra ook in openbare parken, houten opstanden die men vaak weelderig liet begroeien. Een plankier erop gaf mogelijkheid om er ook te zitten en van de natuur te genieten. Het is periode van de Romantiek! In de tweede helft van de 19de eeuw verschijnen ze “overall”. Wel is het hout

De eerste "kiosk" was niet veel meer dan een verhoogd plateau voor een nog zeer beperkt muziekgezelschap. Met de militair is de afbeelding vrij nauwkeurig te dateren: ca. 1914-18. (foto coll.RD)

dan inmiddels vervangen door het modernere ijzer. In diezelfde tijd zijn het de (vele) militaire muziekkorpsen die graag gebruik maakten van de kiosken.

Het moeten er ook in ons land heel wat geweest zijn. Hoeveel precies is nooit geteld en ook nu nog heeft de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed geen idee van het huidige aantal². Het is 'verdwijnd cultuurogoed' als het al niet verdwenen is. Er is duidelijk minder emplooi voor deze vorm van amusement, er is vandalisme en de hoge onderhoudskosten maken het voor gemeenten weinig aantrekkelijk om een muziekkiosk in stand te houden. Zo kunnen ze hier of daar bijna onopgemerkt verdwijnen. Elders ontstaan echter ook krachtige initiatieven om een kiosk terug te brengen waar die ooit stond of die juist te behouden, zoals onlangs in Luijkgestel.

Het eerste, nog niet overdekte speelplatform zoals dat omstreeks 1915-20 op de Markt stond. (foto coll.Rd)

Een houten podium

Het verhaal van onze kiosk is nauw verbonden met de geschiedenis van harmonie De Goede Hoop van 1893. Die historie is door wijlen Piet van Woerkum (1918-2005) geestig en kleurrijk beschreven ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan³. Hoewel natuurlijk interessant genoeg om erop in te gaan, blijft het wel en wee van DGH hier verder achterwege. Opge-merkt mag wel worden dat Piet Cools over wie in Rd 157 uitvoeriger is

geschreven, als muziek liefhebber een van de oprichters van De Goede Hoop is en ook enige tijd directeur.

Tijdens de mobilisatie van '14-'18, zijn er in en om Eersel veel militairen gelegerd voor grensbewaking. Misschien was er ergens zelfs een militair muziekkorps aanwezig. In elk geval wordt er *"geblazen samen met de soldaten, des avonds in de stilte. De mensen horen het liever dan het vage gedreun van de kanonnen van heel ver weg"* schrijft Piet van Woerkum⁴.

Is er in deze tijd behoefte ontstaan aan een toegankelijk en herkenbaar podium? Dat staat nergens, maar het is heel voor de hand liggend. Feit is dat op een van de oudste foto's van de Markt een degelijk, houten podium staat. Het was verplaatsbaar⁵.

Echt tijd voor iets nieuws

In de jaren na W.O.-1 groeit De Goede Hoop voorspoedig en gaat men ook volop deelnemen aan wedstrijden. Eerst in de nabije omgeving, later ook verder weg. Niet gek dat bij de gemeenteraad in het voorjaar van 1920 een verzoek om hulp voor een nieuwe muziekkiosk binnenkomt. Argumenten zijn:

- de huidige (houten) kiosk is te klein voor grote aantal muzikanten;
- reparatie is hoognodig, vernieuwing/algehele verbouwing noodzakelijk;
- elders om ons heen is/zijn kiosk(en) al van gemeentewege;
- de kosten kan De Goede Hoop zelf niet dragen.

Het verzoek is dan ook: *"... dat in Eersel voor rekening der gemeente een ruime overdekte kiosk worde gebouwd..."*

De voorzitter, burgemeester J.Th. van den Boom [1899-1923] vraagt zich af *"... wat zulk een kiosk wel kosten kan"*. De leden Vervest en Van Woerkom denken minstens fl.1600, maar ook *"... dat het materieel van de oude kiosk nog wel verbruikt kan worden"*.

Een muziekgezelschap is er voor de hele gemeente, iedereen moet er van kunnen profiteren, terwijl *"...daarenboven een flinke kiosk de gemeente tot sieraad strekt."*

Raadslid Cools meent dat er voor dat bedrag geen degelijke kiosk te bouwen is. Reken maar op f. 3000,=.

Het lid Aarts zegt *"...dat de oude kiosk verre van een sieraad voor de gemeente is, doch dat we thans een flink muziekgezelschap hebben dat*

1 Dagblad Trouw van 19 augustus 2009.

2 Hierover is geen informatie beschikbaar (tel. contact juli 2015)

3 Archief DGH Eersel; Piet van Woerkum, Geschiedenis van De Goede Hoop 1893-1953 (gestencilde uitgave).

4 Idem, p.21

5 Kwinten Piet, Eersel in oude ansichten, p.9. Z.pl., 1972 (Europese Bibliotheek Zaltbommel)

een flinke kiosk overwaard is.”⁶

De voorzitter vindt het nog steeds erg veel geld, er is ook niets voor uitgetrokken op de begroting “...*doch is er in 't geheel niet tegen.*” Zonder hoofdelijke stemming wordt vervolgens besloten om “... het lid(!) Vervest een teekening en begroting te laten maken en in principie te besluiten tot inwilliging van het verzoek.”⁷

Op het nippertje...

Maar in een volgende raadsvergadering wordt een brief voorgelezen van het bestuur DGH van 21 mei “... *verzoekende om de kiosk voor welks*

Installatie P.G.A.G Panken als burgemeester der verenigde gemeenten Eersel en Duizel en Steensel op 13 januari 1923.(foto coll.RD)

bouwing toch reeds in principie is besloten, geheel voor rekening der gemeente te laten bouwen."

Een poging om te zaak te forceren? In de raad lijken de rapen gaar. Het onderwerp maakt een 'levendige discussie' los, waaraan door alle leden wordt deelgenomen. Weer is het Aarts die het opneemt voor De Goede Hoop met het voorstel om f. 2500,- te geven aan de fanfare "... om voor rekening der gemeente een ijzeren kiosk te bouwen die eigendom is der gemeente, onder voorwaarden dat de begroting van kosten, bestek en teekening aan de goedkeuring van den Raad onderworpen zijn."

Het wordt een nipte zege. Het voorstel haalt het met vier tegen drie stemmen. De wethouders Vervest en Bloks zijn tegen, evenals het raadslid Van der Aalst ⁸.

Hoewel de gevoelens van de raad dus bepaald niet unaniem voor de bouw van een nieuwe kiosk zijn, ontvangt de harmonie enkele maanden later wel een subsidie van f.1500 per jaar, dezelfde die het in 1919 ook had ⁹.

Is wethouder Vervest – wethouders waren in die tijd nog lid van de raad - boos geweest over de uitslag van de stemming? Als raadslid Vervest had hij immers tekening en begroting voor de nieuwe kiosk mogen maken(!). Ging de opdracht nu niet naar hem?

Op 9 november bespreekt het bestuur van De Goede Hoop met Jan Knapen, timmerman-aannemer maar ook architect, schetsen van de kiosk en geeft ook opdracht deze uit te werken "en het zowat in overeenstemming te brengen met het beschikbare kapitaal" (dat overigens nergens vermeld wordt) ¹⁰.

Feit is dat op 11 januari 1921 het bestuur De Goede Hoop het plan goedkeurt. Tevens besluit men de oude kiosk bij opbod te verkopen.

Bij inschrijving gaat het plan van Knapen het beschikbare bedrag ver te boven. Er volgt een nieuwe poging: aannemer C.Veraa uit Eersel is op 29 maart laagste inschrijver en aan hem wordt het werk gegund.

Het gaat om een gemetselde onderbouw met dak en ijzeren constructie in plaats van hout. De feestelijke ingebruikneming van de nieuwe kiosk is al op 21 juni daarna. Ruim 1,5 jaar later vindt de inhuldiging van de nieuwe burgemeester Panken er plaats.

Nog in 1924 gaat een rekening voor lampen in de kiosk door aan de gemeente, terwijl de afspraak was dat deze kosten voor De Goede Hoop zouden zijn. De gemeente is zo genereus die toch te voldoen ...¹¹

6 Archief DGH, Feestgids 1933; Map 1 1893 -1946

7 RHCe 15019, nr.176 Notulen Raad Eersel, dd. 10 april 1920.

8 Idem dd. 24 juni 1920: sub VII Kiosk

9 Idem dd 19 oktober 1920

10 Archief DGH, Feestgids 1933

Geofferd aan de oorlogsindustrie

Het jaar 1943 in het teken van De Goede Hoop's gouden jubileum moeten staan. Maar... de tijd was er niet naar. Instrumenten waren "verdwenen" (ondergedoken), net als bestuur en leden. Voor de toenmalige burgemeester voorwendsel genoeg om de kiosk dan maar te laten ontmantelen. Het materiaal ervan ging naar zijn Duitse bazen voor de oorlogsindustrie en de uiteindelijke overwinning.

Al heel kort na de bevrijding van Eersel komt het bestuur van de harmonie bijeen en op 10 november 1944 is de eerste jaarvergadering. Uit dit verslag :

"Natuurgetrouw verslag doen is moeilijk, omdat veel bescheiden vernietigd zijn bij de benoeming van een Duitsgezinde burgemeester. Deze heeft "...steeds getracht ... de harmonie te dwingen ... welke pogingen haar hoogtepunt bereikten in de naar Duitschen trant uitgevoerde vernietiging van onzen muziektempel"

Met trots vermeldt dit verslag echter ook, dat De Goede Hoop op 19 september – enkele uren na de eerste wagens van de bevrijders – al present was om ons volkslied ten gehore te brengen. [Interessant detail : een nadien gehouden collecte bracht het respectabele bedrag van fl. 1774,20 op !]

Op weg naar een nieuwe kiosk

Nauwelijks tien dagen na de bevrijding van Nederland laat ere-voorzitter en [oud-] burgemeester Panken, in de bestuursvergadering een tekening zien voor een nieuwe kiosk *"geheel belangloos gemaakt door onzen gemeentearchitect de heer van Buul"*.

Hij memoreert dat "de oude kiosk door geen inwoner van Eersel is gesloopt" en roemt de saamhorigheid die dit mogelijk maakte.

Panken zegt, *"dat derhalve de harmonie door force majeure haar kiosk is kwijtgeraakt ... "en dat daarom "het voor de fanfare geen kosten mocht medebrengen om zich van een nieuwe kiosk te voorzien"*.

Deze mening van een gerespecteerd medeburger zal van betekenis zijn geweest...¹²

In 1947 is de viering 50-jarig bestaan van De Goede Hoop. De kiosk is dan hersteld met hout uit gemeentebossen. Steun van gemeente blijkt al hieruit. Maar er is meer reden om ervoor te zorgen, dat er een eenvoudige kioskvoorziening terug komt.

1948 wordt immers een soort jubeljaar: de gemeente Eersel met Duizel en Steensel bestaat 25 jaar, de kapel is 300 jaar in gebruik als raadhuis

11 Rhce Notulen Gemeenteraad dd 15 december 1924, sub XIV.

12 Notulen bestuur DGH van 14.05.1945, onder pt. 4 'kiosk'

Winters beeld met kiosk omstreeks 1960. (foto coll.RD)

en het land viert het gouden regeringsjubileum van koningin Wilhelmina. Openluchttooneel en feest op de Markt. Daarbij kan een kiosk niet gemist worden.

In deze opgeknapte vorm houdt hij trouwens weer verbazend lang stand: opnieuw bijna een halve eeuw! Pas in de jaren '90 helpt oplappen niet meer en is ingrijpend, algeheel herstel noodzakelijk.

Terug in oude glorie

Piet van den Hurk (1880-1952) mag op 24-jarige leeftijd aan de Dijk zijn eigen smederij beginnen van de gemeente. 'Boerensmid' heette dat toen, maar vakmanschap was nodig en ook volop aanwezig: een kar, ploeg of eg repareren, een paard beslaan, maar ook voor ander boerengerief zorgen. Het hoort er allemaal bij.

Is het smeedwerk van deze nieuwe kiosk misschien door hem gemaakt? Helaas heeft ook grondig pluizen in het goed bewaarde familiearchief Van den Hurk niet geholpen om hierover duidelijkheid te krijgen¹³.

Toch zal hij niet vermoed hebben hoe een eeuw later ook zijn achterkleinzoon nog het oeroude ambacht beheerst: van roodgloeiend ijzer dat - maakbaar door hitte en sissend na afkoeling - gedwongen een nieuwe vorm aanvaardt. Het vakmanschap van de smid.

Kennis en kunde. Dat zijn precies de vaardigheden die Piets achterklein-

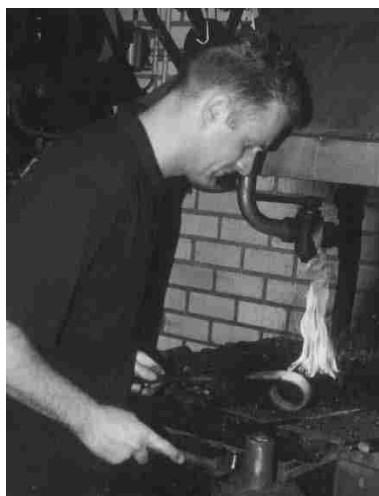
Raoul van Diepen aan het werk (foto coll. fam. Van den Hurk).

zoon Raoul*1973 inbrengt wanneer hij van de gemeente Eersel de opdracht krijgt om het siersmeedwerk van de oude kiosk uit de jaren '20 weer terug te brengen. Raouls grootvader Frans van den Hurk (1915-1999) is – net als zijn vader Piet - tientallen jaren *de* smid in en van Eersel en wijde omgeving geweest.

Alsof ze op herontdekking hebben liggen wachten, zijn uit gemeentelijke stukken in het Regionaal Historisch Centrum in Eindhoven de oorspronkelijke tekeningen tevoorschijn gekomen en is het dus mogelijk om het juweeltje van toen weer net zo te laten schitteren als toen. Werk aan de winkel !

De gemeente wil dat oplevering voor 13 september 2004 zal zijn. Een datum die weliswaar een half jaar ligt na de feestelijke viering van 100 jaar Van den Hurk, eerder in maart, maar die desondanks toch nog volop bijdraagt aan de verbondenheid van de familie met Eersel¹⁴. Waarschijnlijk is de datum van oplevering bepaald geweest door de 60ste herdenking van de bevrijding van het dorp enkele dagen later. Bij de feest-

*Van rechte staaf naar sierlijke krul...
ambacht van de Smid Van den Hurk
(foto coll. fam. Van den Hurk)*

13 Mededeling van Mieke en Lambert van Diepen-van den Hurk
14 Honderd jaar Familiebedrijf Van den Hurk Eersel 1904-2004

lijke ingebruikneming van de nieuwe oude kiosk zal die ongetwijfeld bezet zijn geweest door de voltallige harmonie De Goede Hoop.

Een slotakkoord is dat niet geweest, want in de ruim tien jaren die sindsdien verlopen zijn, heeft de kiosk nog vele malen dienst gedaan. Een podium, niet alleen ten dienste van De Goede Hoop, maar ook van heel veel andere manifestaties op onze Markt. Onmisbaar en het einde ervan is gelukkig nog niet in zicht.

Harrie Grielen

van Herwijnen
SERVICES

**Van Herwijnen
services 10 jaar**

installatie & advies

Locatie
Horstveld 14
5521 SL Eersel

Neem contact op
Tel. 06 - 19 19 30 55
info@vanherwijnen-services.nl

www.vanherwijnen-services.nl

Sterkin **DE ECHTE** WERKLIJF

- Service en onderhoud aan cv-toestellen
- Milieubesparende wateroplossingen
- Complete badkamers
- Zonne-energie en warmte terugwinning

CHINEES-INDISCH-RESTAURANT

美華酒家

"MEI WAH"

5503 BK VELDHOVEN
Burg. v. Hoofflaan 83-89
Tel. 040-2534732
Fax. 040-2547073

5615 AB EINDHOVEN
Leenderweg 86
Tel. 040-2117557

Dagelijks geopend van: 11.00-22.30 uur
Exclusieve accommodatie voor Uw:
partijen - familiediners - lunch of diner met
zakelijke relatie - personeelsavonden - etc.

Bij inleveren van
deze bon krijgt u
een Kerastase
ritueel t.w.v.
€15.00 voor €7.00.
Heeft u vragen?
Bel ons gerust!

www.denbarbier.nl, Hint 4, 5521 AH Eersel, 0497-514026

RSZK ZorgProfessionals

Zelfstandig en vitaal thuis blijven wonen!

De RSZK heeft een uitgebreid aanbod aan diensten waarmee we u kunnen ondersteunen bij hulp en zorg aan huis. Kijk voor meer informatie op de website of bel met het transferbureau.

www.rszk.nl - transferbureau (0497) 33 17 63

MARKHORST B.V.

Elektrotechniek • Beveiligingstechniek
Communicatietechniek

www.markhorstelektro.nl